

[Lidija Globevnik](#) DELO, sob, 09.04.2016, 09:00

Ali ministrica za okolje ve, kaj govori?

Streznitev bo sledila že ob prvi naslednji resnejši poplavi

Pred dobrima dvema tednoma je v državnem zboru poslanec Daniel Krivec ministrici za okolje in prostor (MOP) Ireni Majcen postavil poslansko vprašanje o javni vodnogospodarski službi, zagotavljanju denarja za vzdrževanje vodotokov, reševanju poplavne nevarnosti ter izpolnjevanju koncesijskih pogodb. Vodarski strokovnjaki presunjeno ugotavljamo, da ministrica o urejanju vodotokov in organiziranosti vodarstva še zdaleč ne ve dovolj, da bi na tem področju kar koli izboljšala.

Iz odgovorov ministrice je bilo mogoče razbrati, da so koncesionarji za izvajanje javne službe na vodotokih »le navadna gradbena zasebna podjetja z željo po dobičkih«. Še več, iz odgovora veje slabo poznavanje vzdrževanja vodotokov. Ministrica se nikakor ne zaveda pomena dolgoročno organiziranega in finančno podprtega gospodarjenja z vodami ter posledic, ki jih bo taka neresna politika imela. Streznitev bo sledila že ob prvi naslednji resnejši poplavi.

Občutljiva dejavnost

Urejanje vodotokov ni zgolj še ena preprosta gradbena dejavnost. Gre za občutljivo dejavnost, izvaja se namreč na vodotokih, ti pa so občutljivi ekosistemi, ki se dinamično spreminjajo v prostoru in času. Vzdrževanje vodotokov je dolgoročno in trajnostno, na podlagi poznavanja hidromorfološke dinamike in je v tem nekoliko podobno gospodarjenju z gozdovi. Strokovnjaki, ki se s tem ukvarjamo, smo vodarji z bolj ali manj dolgoletnimi praksami, gradbeni inženirji vodarske ali komunalne smeri, inženirji hidrotehnike ter gozdarski inženirji hudourničarji. Velik del vodarjev je zaposlenih v specializiranih podjetjih za projektiranje in izvajanje vodarskih del, ki imajo pridobljeno koncesijo za opravljanje javne vodne gospodarske službe. Veliko vodarjev pa dejavnost opravlja tudi na fakultetah, inštitutih in v zasebnih projektantskih podjetjih.

Koncesionarji, vodarski strokovnjaki, zaposleni v podjetjih s koncesijo, so vodarji v pravem pomenu besede. Nekateri smo na svojih področjih prisotni že celotno poklicno dobo ter poznamo tako rekoč vsak najmanjši potoček. Poznamo naravne lastnosti vodotokov, poznamo lokacije, namen in stanje vseh objektov vodne infrastrukture na njih, poznamo vse problematične odseke ter vemo, s kakšnimi protipoplavnimi in protierozijskimi ukrepi jih rešiti. Vodarji poznamo tudi ekološke funkcije vodotokov in jih v svoje delo vključujemo skupaj z naravovarstvenimi. Nenehno smo v stiku z lokalnimi skupnostmi, prebivalstvom,

uporabniki voda ter uporabniki vodnih in priobalnih zemljišč. Z vsemi sodelujemo že desetletja. Prvi smo na udaru kritik, s tistim, kar izvedemo, pa se najbolj hvalijo predstavniki ministrstva. Koncesionarji smo tisti, ki izvajamo pravo operativno vodarstvo na terenu, načrtujemo, vzdržujemo, popravljamo, dopolnjujemo in sonaravno preoblikujemo protipoplavne in protierozijske objekte, čistimo čezmerno zarast na brežinah, odstranjujemo naplavine, rešujemo probleme prebivalcev z vodotoki, ukrepamo v primeru kršitev vodnega prostora ali pri onesnaževanju.

Koncesionarji smo (poleg prebivalcev ter pristojnih občinskih služb) skupaj s predstavniki območnih pisarn direkcije za vode (DRSV) prvi na terenu ob vsakih poplavah in hudourniških izbruhih ter interveniramo pri reševanju in omejevanju škode. Koncesionarji smo tisti, ki v dneh po poplavah popišemo posledice, poškodbe na vodotokih ter ocenimo škode. V sodelovanju z DRSV sestavimo poročila, naredimo načrte in sezname potrebnih intervencijskih ukrepov ter kratkoročne in dolgoročne sanacijske programe. Koncesionarji smo tisti, ki izvajamo interventne ukrepe ter sanacijske programe, pripravimo idejne zasnove, projekte za izvedbo ter projekte izvedenih del ter poročila o izvedenih delih. DRSV vse to dopolnjuje, potrjuje in nadzira.

Ni denarja, ni vodarstva

Vse to pa je mogoče izvajati le, če je na razpolago denar. Če tega ni dovolj, se praktična vodarska dejavnost ustavi. Letos se – kljub obljubam, ki so jih na tiskovnih konferencah dajali predstavniki ministrstva z ministrico na čelu – dogaja prav to. Za celotno proračunsko leto je za izvajanje javne vodnogospodarske službe po zakonu o vodah (strokovne naloge in operativno vzdrževanje vodotokov) za vodotoke celotne Slovenije namenjenih le 1.560.000 evrov. Po najnovejših informacijah naj bi ministrstvo za finance zavrnilo nadaljnje financiranje. Letošnja letna pogodba med koncesionarji in MOP je bila podpisana šele konec marca, s terminskim načrtom le za prvo trimesečje. Je to morda »dinamično zagotavljanje sredstev«, o katerem govori ministrica? Lanska obveza vlade, da bo za zagotavljanje minimalne poplavne varnosti, ki poteka prek javne vodnogospodarske službe, namenjala vsaj 25 milijonov evrov na leto, je očitno pozabljena.

Sploh ne gre za orjaško vsoto, ki bi jo »pohlepna zasebna podjetja s koncesijami hlastno pospravljala v žepe«. V času, ko se po medijih valjajo neštete zgodbe o nekaj sto milijonskih zneskih za banke, dodatkih za pripravljenost, neskončno preplačani investiciji v Tešu, neizterjanih davkih in koncesninah, pranju denarja itd., so zneski, ki bi bili potrebni za izvajanje dejansko družbenokoristne javne vodnogospodarske službe naravnost banalni. Če bi se financiranje nadaljevalo kot v zadnjih 15 letih, gre za osem milijonov evrov. Zgolj rekonstrukcija manj kot dva kilometra dolgega odseka lžanske ceste pred dvema letoma je stala več kot osem milijonov evrov.

Vodarski strokovnjaki že leta utemeljujemo, da bi bila primerna vsota za javno vodnogospodarsko vzdrževanje 25 milijonov evrov na leto. Ta vsota je bila ne nazadnje potrjena s sklepom vlade 27. novembra 2014. Ta denar bi bil konkretno porabljen, rezultati bi bili vidni na terenu takoj po izvedbi, to pomeni sanirana in dopolnjena obrežna zavarovanja, obrežne zidove, popravljene pragove in jezove, vzdrževane pregrade, izpraznjene zaplavne prostore pregrad, zmanjšane količine usedlin v strugah, sonaravne rekonstrukcije klasičnih regulacij, sanirane, podaljšane in povišane protipoplavne nasipe in drugo. Če bi bile povprečne škode po prihodnjih poplavah zaradi teh ukrepov za zgolj petino nižje, bi bil denar že v celoti vrnjen.

V letošnjem proračunu je pod postavko »upravljanje voda« predvidenih 76 milijonov evrov. Za ukrepe za poplavno varnost Ljubljane je pri tem namenjenih 2,8 milijona evrov, 3,7 milijona evrov pa za poplavno varnost Železnikov. Pod postavko »Urejanje voda« je zgolj 1,56 milijona evrov. Od 76 milijonov se za najbolj konkretno operativno fazo vodarstva po vodotokih celotne Slovenije na koncu torej izcedi borih 1,56 milijona evrov!? Ves preostali denar porabijo službe, ki obstajajo za to, da izvajajo to izcejanje.

Lani so izvedli veliko reorganizacijo za izboljšanje organiziranosti in učinkovitosti vodnega gospodarstva. Agencijo za okolje ter Inštitut za vode so preoblikovali v DRSV. Sprašujemo se, zakaj je bila potrebna ta zamudna reorganizacija, če pa je končni rezultat premalo denarja celo za izpolnjevanje zakonsko predpisanih nalog izvajanja vodnogospodarske službe?

Želimo si, da bi se državne službe posvetovale, vključevale in projektno sodelovale z deležniki ter celotno strokovno javnostjo. Od teorije vključevanja vseh zainteresiranih v javne politike pa se v Slovenji izvaja le informiranje. Pa še to na koncu procesov, ko je že vse odločeno.

Na predlog poslanca Krivca, da bi o obravnavani problematiki v državnem zboru razpravljali, so poslanci glasovali. Rezultat je bil tipično v slogu »naši – vaši«, 22 poslancev je bilo za razpravo, 48 pa proti. O tako pereči problematiki torej naši izvoljeni politiki nočejo niti razpravljati!?

Prispevek je mnenje avtorjev in ne izraža nujno stališča uredništva.

Gostujoči peresi

Aleš Klabus

Vodnogospodarsko podjetje, d.d., Kranj

dr. Lidija Globevnik

Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Univerza v Ljubljani

- za Upravni odbor Društva vodarjev Slovenije

Foto: Leon Vidic / Delo